

16.11.2021

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
StV@eduskunta.fi

Viite: HE 141/2021 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI TUPAKKALAIN MUUTTAMISESTA

Päivittäistavarakauppa ry (jäljempänä PTY) kiittää mahdollisuudesta kommentoida lakiesitystä ja lausuu kohteliaimmin seuraavaa:

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia. Taustalla on Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan vähennetään riippuvuuksia ja jatketaan määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi.

PTY toteaa yleisellä tasolla, että nuuskan myyntikielto Suomessa ei ole johtanut nuuskan käytön lopettamiseen, mutta kylläkin veroeurojen menetyksiin. Nuuskaa tuodaan ulkomailta Suomeen edelleen kasvavassa määrin, eivätkä viranomaiset juurikaan valvo maahantuontia. Sen lisäksi, että menetämme veroeurot, meille jää kulutuksesta aiheutuva haitta. Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdottama, mutta tästä esityksestä ulkopuolelle jäänyt nuuskan matkustajatuonnin rajaaminen nykyisestä 1 000 grammasta 100 grammaan vuorokaudessa ei ratkaise ongelmaa myöskään, sillä määrän rajaaminen lisäisi laitonta myyntiä entisestään.

Esitetyistä muutoksista tupakkalakiin

54 § Omavalvontasuunnitelma

Omavalvontaan esitetään lisävelvoitteita. Tupakkatuotteiden myyjän tulee varmistaa, että tuotteista on tehty tupakkalaissa säädetyt ilmoitukset ja vähittäismyyntipakkaukset täyttävät tupakkalaissa säädetyt vaatimukset. **PTY vastustaa myyjille esitettäviä kyseisiä lisävelvoitteita, sillä ne lisäävät hallinnollista taakkaa ja sitä kautta kustannuksia.** Lisäksi muutokset edellyttävät henkilökunnan kouluttamista. Näemme uhkana myös jo nyt korkean tupakan valvontamaksun nousun omavalvontavelvoitteen laajetessa.

Ilmoitusten tekeminen on markkinoille saattajan velvollisuus ja jakelijoiden (kauppa) osalta tulisi olla riittävää, että ne ottavat myyntiin ainoastaan tupakkatuotteita, jotka markkinoille saattaja on kirjannut asianmukaisesti tupakan jäljitettävyyjärjestelmään. Jakelijan vastuulla tulee olla ainoastaan vaatia todistuksia tuotteiden lainmukaisuudesta nähtäväksi hankintasopimuksia tehdessä. Markkinoille saattaja esittää todistuksen tuotteiden lainmukaisuudesta, minkä jälkeen yksittäisen kauppiaan tai myymälän ei tarvitse tarkastusta enää tehdä. Ei ole ajankäytöllisesti järkevää, että jokainen myymälä käy erikseen tarkastamassa järjestelmistä onko tuotteet sinne kirjattu, kun tuotteita voi tulla useammalta eri toimittajalta. Toiminta tulee keskittää ja päävastuu olla markkinoille saattajalla. Tiedon siitä, että

16.11.2021

tukkuporras tekee vaadittavan tarkastuksen, tulee kulkea ketjussa myymälään saakka ja olla myös valvojan saatavissa.

Myöskään tupakkatuotteiden pakkausmerkintöjen tarkastusvelvollisuutta ei saisi laajentaa vähittäismyyntiin. Tarkastusvelvollisuus koskee myös tukkuporrasta, jolloin myymälätasolla tämä tarkastus on niin ikään hallinnollista taakkaa lisäävää tuplatarkastusta.

60 § Tukkumyynnin rajoitukset

PTY kannattaa esitystä, jonka mukaan tukkumyyjällä olisi oikeus saada Valviralta saman pykälän mukaisten velvollisuuksiensa varmistamiseksi välttämättömät tiedot vähittäismyyntiluvan haltijoista ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneistä elinkeinonharjoittajista sekä käsitellä näitä tietoja.

Esitetty helpottaa tukkumyyjille säädetyin velvoittein täyttämistä lisäämällä tiedon saatavuutta teknisten rajapintojen avulla viranomaisen rekistereistä.

70 §. Hintahyvityksen kieltö

PTY kannattaa pykälän muuttamista niin, että hintahyvityksen kieltö rajataan koskemaan vain vähittäismyyntiä, ja tukkumyynti rajataan pykälän ulkopuolelle.

Lopuksi

PTY muistuttaa, että lain siirtymäsäännösten tulee olla selkeitä ja riittävän pitkiä, jotta toimijat pystyvät reagoimaan muutoksiin kohtuudella. Vastuun kielletyksi muuttuvien myymättä jääneiden tuotteiden mahdollisista takaisinvedoista tulee olla selkeästi tupakkateollisuudella ja jälleenmyyjille tulee hyvittää myymättä jääneet tuotteet täysimääräisesti.

Kunnioittavasti

Kari Luoto
toimitusjohtaja
Päivittäistavarakauppa ry